

# МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**Мета дослідження** – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» їх запитам та потребам.

**Метод дослідження** – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkhoderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

**Цільова аудиторія** – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» (*окрім першого курсу*) та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

*Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:*

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

## 1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **24 респондента**, що склало **85,7%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Цивільна безпека» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

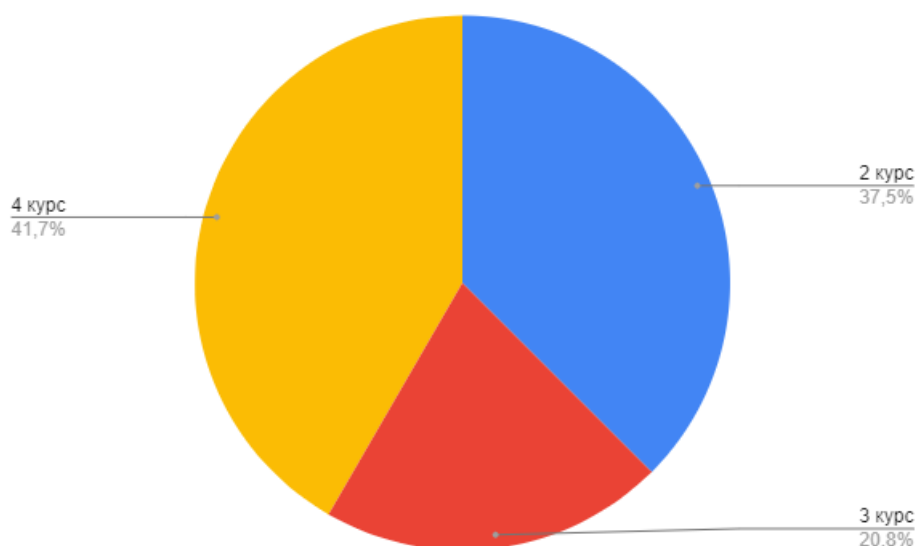


Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Цивільна безпека» представлено у таблиці 1.

**Таблиця 1 - Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Цивільна безпека» (у відсотках)**

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	50	37,5	12,5	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	50	41,7	8,3	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	50	41,7	8,3	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	45,8	41,7	12,5	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	45,8	37,5	16,7	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	83,3	16,7	0	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	33,3	54,2	8,3	0	4,2
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	62,5	29,2	8,3	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	45,8	45,8	8,3	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	33,3	54,2	12,5	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	37,5	45,8	16,7	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	75,0	20,8	4,2	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	58,3	33,3	8,3	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	66,7	25,0	8,3	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	62,5	37,5	0	0	0
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	83,3	16,7	0	0	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	66,7	29,2	4,2	0	0

**Вищі бали** (максимальні відсотки за балами 4 і 5, по 100%) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «доброзичливе ставлення співробітників деканату», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри».

**Менші бали** (максимальні відсотки за балами 1 і 2) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)» (4,2%).

Загальну оцінку якості ОПП «Цивільна безпека» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 3 курсу (65,9% опитаних оцінили на 5 балів та 34,1% на 4 бали). Менші бали поставили здобувачі 2 курсу (58,2% опитаних оцінили на 5 балів та 23,5% на 4 бали)

**Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Цивільна безпека» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)**

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	2 курс	58,2	23,5	17,6	0	0,7
2	3 курс	65,9	34,1	0	0	0
3	4 курс	48,8	47,6	3,5	0	0

Інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, не надійшло.

## 2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Цивільна безпека» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за **26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі**.

Аналіз **100 анкет за перший семестр** (таблиця 3) та **161 анкет за другий семестр** (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

**Таблиця 3 – Оцінювання здобувачами вищої освіти якості викладання дисциплін НПП в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)**

№ поз.	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
<b>I. Методичний рівень занять (середнє значення)</b>		<b>58,6</b>	<b>26,8</b>	<b>9,6</b>	<b>3,6</b>	<b>1,3</b>
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	60,0	26,0	9,0	4,0	1,0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	59,0	29,0	8,0	3,0	1,0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	61,0	21,0	12,0	4,0	2,0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	58,0	31,0	7,0	3,0	1,0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	60,0	24,0	12,0	3,0	1,0
6	Володіє високою культурою мовлення	60,0	28,0	8,0	3,0	1,0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	58,0	28,0	10,0	3,0	1,0
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	52,0	33,0	9,0	5,0	1,0
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	60,0	26,0	9,0	4,0	1,0
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП	63,0	21,0	12,0	3,0	1,0
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	51,0	30,0	10,0	6,0	3,0
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	57,0	28,0	10,0	3,0	2,0
13	Ефективність організації дистанційного навчання	63,0	24,0	9,0	3,0	1,0
<b>II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)</b>		<b>61,0</b>	<b>24,6</b>	<b>10,2</b>	<b>3,0</b>	<b>1,2</b>
1	Проявляє професійну ерудицію	61,0	26,0	9,0	3,0	1,0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	57,0	30,0	8,0	3,0	2,0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	62,0	23,0	11,0	3,0	1,0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	61,0	24,0	11,0	3,0	1,0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	64,0	20,0	12,0	3,0	1,0
<b>III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)</b>		<b>65,1</b>	<b>20,6</b>	<b>9,4</b>	<b>3,9</b>	<b>1,0</b>
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	63,0	21,0	10,0	5,0	1,0
2	Пунктуальність, організованість	63,0	22,0	11,0	3,0	1,0
3	Вимогливість, наполегливість	60,0	24,0	11,0	4,0	1,0

№ поз.	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	58,0	27,0	11,0	3,0	1,0
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	63,0	22,0	9,0	5,0	1,0
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	69,0	18,0	8,0	4,0	1,0
7	Охайність, зовнішній вигляд	73,0	17,0	6,0	3,0	1,0
8	Доброчесність	72,0	14,0	9,0	4,0	1,0

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в **1 семестрі 2020-2021 навч. року** оцінені *найвищими балами* (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «слідкує за реакцією аудиторії», «володіє високою культурою мовлення»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «проявляє професійну ерудицію», «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання», «охайність, зовнішній вигляд».

*Меншими балами* (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок».

**Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)**

№ поз.	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
<b>I. Методичний рівень занять (середнє значення)</b>		<b>80,0</b>	<b>15,5</b>	<b>2,7</b>	<b>0,8</b>	<b>1,0</b>
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	80,7	16,1	1,9	0,6	0,6
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	80,7	15,5	2,5	0,6	0,6
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	80,7	14,3	3,7	0,0	1,2
4	Слідкує за реакцією аудиторії	81,4	14,9	1,2	1,9	0,6
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	80,1	14,9	3,7	0,6	0,6
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо )	80,1	13,7	4,3	0,6	1,2
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	80,1	15,5	2,5	0,6	1,2
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	79,5	17,4	0,6	1,9	0,6
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	81,4	16,1	0,6	0,6	1,2
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	75,2	17,4	5,6	0,6	1,2

№ поз.	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	80,1	14,9	3,1	0,6	1,2
<b>II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)</b>		<b>79,3</b>	<b>16,0</b>	<b>3,1</b>	<b>0,1</b>	<b>1,5</b>
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	80,1	15,5	3,1	0,0	1,2
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	77,0	16,8	3,1	0,6	2,5
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	80,7	15,5	2,5	0,0	1,2
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	78,9	16,8	3,1	0,0	1,2
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	79,5	15,5	3,7	0,0	1,2
<b>III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)</b>		<b>81,1</b>	<b>14,3</b>	<b>3,0</b>	<b>0,5</b>	<b>1,1</b>
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	83,2	12,4	3,1	0,0	1,2
2	Пунктуальність, організованість	83,2	11,8	1,9	1,9	1,2
3	Вимогливість, наполегливість	76,4	19,3	3,7	0,0	0,6
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	82,6	13,0	3,1	0,0	1,2
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	77,0	18,0	3,1	0,6	1,2
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	80,7	13,7	3,7	0,6	1,2
7	Доброчесність	84,5	11,8	2,5	0,6	0,6

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «слідкує за реакцією аудиторії», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «пунктуальність, організованість».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін 2 семестру 2020-2021 навч. року в 59 анкетах, де надані відповіді, залишені тільки позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

## Висновки

1. Аналізуючи результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Цивільна безпека» слід відзначити, що найвищі бали (за балами 4 і 5 по 100%) студенти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «доброзичливе ставлення співробітників деканату», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри». Це говорить про дотримання в університеті норм академічної доброчесності, доброзичливість, відкритість, індивідуальний підхід до кожного студента з боку співробітників деканату агротехнологій та екології і викладачів кафедри цивільної безпеки.

Водночас, найменші бали (максимальні відсотки за балами 1 і 2) здобувачі вищої освіти поставили таким критеріям якості ОПП «Цивільна безпека»: «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)» (4,2%). Це вказує на нагальну необхідність впровадження таких методів навчання в освітній процес.

2. Обробка даних 100 анкет за перший семестр та 161 анкети за другий семестр 2020-2021 навчального року щодо якості викладання навчальних дисциплін дає наступний результат: здобувачі в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін. При цьому у першому семестрі меншими балами оцінені критерії: «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «знайомить з останніми досягненнями науки», «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок». У другому семестрі меншими балами оцінені дещо інші критерії критерії: «слідкує за реакцією аудиторії», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)», «знайомить з останніми досягненнями науки», «пунктуальність, організованість». Ці зауваження до різних викладачів щодо якості викладання навчальних дисциплін повинні їх спонукати до самовдосконалення, підвищення рівня педагогічної майстерності, стажування у провідних закладах освіти України та світу тощо.

Гарант ОПП «Цивільна безпека»  
за першим (бакалаврським)  
рівнем вищої освіти,  
к.т.н., доцент



Михайло ЗОРЯ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,  
к.т.н., доцент



Радміла СКЛЯР